

Agatha Christie

KUOLEMA
KESKITALUELLA

Agatha Christie®

KUOLEMA
KESKITALVELLA

Dekkarikuningattaren takkatulitarinoita

SUOMENTANEET SAARA PÄÄKKÖNEN
SEKÄ KIRSTI KATTELUS, ANNA-LIISA LAINE,
MATTI ROSVALL JA JUKKA SAARIKIVI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

"Jouluinen murhenäytelmä", suomentanut Matti Rosvall,
ilmestyi ensi kertaa kokoelmassa *Kolmesta* (WSOY 1983)

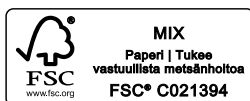
"Bagdadin kirstun mysteeri", suomentanut Jukka Saarikivi,
ilmestyi ensi kertaa kokoelmassa *Kirstun arvoitus* (WSOY 1999)

"Ongelmia Pollensanlahdella", suomentanut Kirsti Kattelus,
ilmestyi ensi kertaa kokoelmassa *Toinen kutsu* (WSOY 1992)

"Edward Robinsonin miehuus", suomentanut Anna-Liisa Laine,
ilmestyi ensi kertaa kokoelmassa *Listerdalen arvoitus* (WSOY 1980)

"Jouluseikkailu", suomentanut Jukka Saarikivi,
ilmestyi ensi kertaa kokoelmassa *Kirstun arvoitus* (WSOY 1999)

Muut novellit suomentanut Saara Pääkkönen tätä laitosta varten.

Suomentaja Saara Pääkkönen kiittää Taiteen edistämiskeskusta tuesta.

Novellissa "Maailman laita" esiintyvä sitaatti John Millington Syngen näytelmästä Meren uhreja on lainattu O. Juurikosken suomennoksesta.

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS
Midwinter Murder

Midwinter Murder © 2020 Agatha Christie Limited. All rights reserved.
Christmas at Abney Hall. Excerpted from An Autobiography © 1975 Agatha Christie Limited.
All rights reserved.

The Chocolate Box © 1923 Agatha Christie Limited. All rights reserved.

A Christmas Tragedy © 1930 Agatha Christie Limited. All rights reserved.

The Coming of Mr Quin © 1924 Agatha Christie Limited. All rights reserved.

The Mystery of the Baghdad Chest © 1932 Agatha Christie Limited. All rights reserved.

The Clergyman's Daughter/The Red House © 1923 Agatha Christie Limited. All rights reserved.

The Plymouth Express © 1923 Agatha Christie Limited. All rights reserved

Problem at Pollensa Bay © 1935 Agatha Christie Limited. All rights reserved.

Sanctuary © 1954 Agatha Christie Limited. All rights reserved.

The Mystery of Hunter's Lodge © 1923 Agatha Christie Limited. All rights reserved.

The World's End © 1927 Agatha Christie Limited. All rights reserved.

The Manhood of Edward Robinson © 1924 Agatha Christie Limited. All rights reserved

Christmas Adventure © 1923 Agatha Christie Limited.

AGATHA CHRISTIE, POIROT, MARPLE, TOMMY AND TUPPENCE and the Agatha Christie
Signature are registered trademarks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere.
All rights reserved.

Suomenkielinen laitos © Saara Pääkkönen, Anna-Liisa Laine,
Kirsti Kattelus, Matti Rosvall, Jukka Saarikivi ja WSOY 2024

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
ISBN 978-951-0-50705-6
PAINETTU EU:SSA

Sisällys

Johdanto: Joulun Abney Hallissa – 7

Suklaarasia – 11

Jouluinen murhenäytelmä – 29

Herra Quin tuli kylään – 50

Bagdadin kirstun arvoitus – 71

Kirkonmiehen tytär – 88

Plymouthin pikajuna – 106

Ongelmia Pollensanlahdella – 124

Kirkkoturva – 144

Hunter's Lodgen mysteeri – 167

Maaailman laita – 182

Edward Robinsonin miehuus – 205

Jouluseikkailu – 223

Johdanto

JOULU ABNEY HALLISSA

Meillä oli tapana viettää joulua Cheshiressä Wattsien luona. Lankoni Jimmy piti niihin aikoihin vuotuisen lomansa, ja yleensä hän ja Madge matkustivat kolmeksi viikoksi St. Moritziin. Se oli mieluisin lomakohde Jimmylle, joka oli taitava luistelija. Äiti ja minä menimme Cheadleen, ja koska Wattsien uusi talo Manor Lodge ei ollut vielä valmis, me vietimme joulua Wattsien nelilapsisen perheen sekä Jackin kanssa Abney Hallissa. Se oli lapsen silmissä upea joulunviettotalo. Paitsi että se oli valtava Viktorian aikainen goottilaiskartano, jossa oli paljon huoneita, käytäviä, odottamattomia porrasaskelmia, takaportaat, etuportaat, alkoveja, syvennyksiä – siis kaikkea, mitä lapsi suinkin voi toivoa – siellä oli myös kolme erilaista pianoa, joita sai soittaa, sekä urut. Ainoa mikä puuttui oli päivänvalo; talossa oli huomattavan pimeää kaikkialla paitsi suuressa salongissa, jossa oli vihreät satiinitapettiseinät ja isot ikkunat.

Nan Watts ja minä olimme hyvät ystävät. Emme olleet pelkästään ystäviä vaan juomakavereita – meillä kun oli sama lempijuoma, nimittäin kerma, tavallinen, maustamaton kerma. Sakeutettu kerma oli minulle Devonshiren asukkina hyvinkin tuttua tavaraa, mutta raakakerma oli harvinaista herkkua. Kun Nan vieraili luonani Torquayssa,

meillä oli tapana käydä meijerissä juomassa lasilliset kerma-maitosekoitusta. Ja aina kun minä olin hänen vieraanaan Abneyssa, me kävimme maatilalla juomassa pienet tuopilliset kermaa. Jatkoimme näitä juominkeja koko elämämme ajan, ja muistan edelleen, kuinka ostimme itsellemme kermatölkit Sunningdalen kylästä ja siemailimme kermatuoppoissamme klubitalon ulkopuolella odottaessamme miehiämme golfkentältä.

Abney oli ahmatin paratiisi. Rouva Wattsilla oli ruokakomero eteishallin kyljessä. Se oli jotain ihan muuta kuin mummin ruokakomero, joka oli visusti lukossa kuin aarre-kammio. Wattsien ruokakomeroon oli vapaa pääsy, ja sen seinä kiertävillä hyllyillä oli jos jonkinlaista herkkua. Yhdellä seinällä oli pelkkää suklaata, rasiakaupalla erilaisia konveh-teja... Lisäksi oli keksejä, piparkakkuja, hedelmäsäilykeitä, hilloja ja niin edelleen.

Joulu oli juhlista parhain, ja siitä jäi ikuiset muistot. Joululahjasukat sängynpäädyssä. Jokaiselle oma erillinen, lahjoilla lastattu tuoli aamiaispöydässä. Sitten kirkkoon ja kiireesti takaisin avaamaan lahjoja. Jouluaateria kello kaksi, verhot kiinni, koristeiden ja valojen kimmellystä. Alkuruoaksi osterikeittoa (mistä minä en oikein välittänyt), kampelaa, keitettyä kalkkunaa, paistettua kalkkunaa ja iso paahtopaisti. Sitten jälkiruokatorrttu, hedelmäpiirasia ja joulukakku, jonka sisältä paljastui tulevaisuutta ennustavia hopealantteja, porsasfigureja, sormuksia, nappeja sun muuta. Ja sen jälkeen vielä ties kuinka monta jälkiruokalajia. Olen kuvailut täl-laista juhla-ateriaa novellissani *Seikkaileva jälkiruoka*. Se on yksi perinteistä, joita nykysukupolvi tuskin enää näkee; en ole varma, mahtaisiko kenenkään ruoansulatus nykyään selvitä moisesta. *Meidän* ruoansulatuksemme kuitenkin pärjäsi oikein hyvin.

Minun piti yleensä mitellä syömisvoimiani Humphrey Wattsia vastaan, joka oli Jamesin ikätoveri. Hän oli tuolloin

varmaankin kahdenkymmenen yhden tai -kahden vanha, minä kahdentoista tai kolmentoista. Hän oli erittäin komea nuori mies, hyvä näyttelijä ja oivallinen viihdyttäjä ja tarinaniskijä. Vaikka olenkin aina ollut kerkeä rakastumaan, en usko rakastuneeni häneen, mikä on hämmästyttävää. Olin kai vielä siinä vaiheessa, jossa lemmittyjeni piti olla saavuttamattomia, ja kohdistin kiinnostukseni julkisuuden henkilöihin, kuten Lontoon piispaan ja Espanjan kuningas Alfonsoon ja luonnollisesti moniin näyttelijöihin. Muistan rakastuneeni syvästi Henry Ainleyhin nähtyäni hänet *The Bondman* -näytelmässä, ja seuraavaksi taisin liittyä K.O.W.-kerhoon (Keen On Waller) – se oli suorastaan välttämättömyys tytölle, joka oli rakastunut Lewis Walleriin näytelmässä *Monsieur Beaucaire*.

Humphrey ja minä söimme vankkumatta koko jouluaterian alusta loppuun. Hän päihitti minut osterikeitossa, mutta muuten me olimme tasaväkiset. Aloitimme kumpikin paisitetulla kalkkunalla, jota seurasi keitetty kalkkuna ja neljä viisi tuhtia viipaletta nautan ulkofileetä. On mahdollista, että aikuiset tyytyivät vain yhdenlaiseen kalkkunaan, mutta muistaakseni ainakin vanhaherra Watts söi kalkkunan lisäksi myös nautanlihaa. Sitten me söimme jouluvanukasta ja hedelmäpiirasia sekä kerrosjalkiruokaa, jota minä otin hyvin säästeliäästi, koska en pitänyt viinin mausta. Niiden jälkeen olivat vuorossa keksit, viinirypäleet, appelsiinit, erilaiset sokeriluumut ja säilykehedelmät. Myöhemmin iltapäivällä haimme ruokakomerosta kourakaupalla suklaata aina kun vain halusimme. Muistanko voineeni seuraavana päivänä pahoin? Tai oksentaneeni? En koskaan. Ainoat vatsavaivat, joista minulla on muistikuvia, sain syötyäni raakoja omenoita syyskuussa. Rouskutin raakoja omenoita käytännössä joka päivä, toisinaan selvästikin liian monta.

Muistan, kun noin kuuden tai seitsemän vanhana söin sieniä. Heräsin yhdentoista aikaan illalla vatsakupuihin, ryn-

täsin saliin, jossa äiti ja isä viihdyttivät vieraita, ja ilmoitin dramaattisesti: »Minä kuolen! Olen syönyt myrkkysieniä!» Äiti rauhoitteli minua, antoi annoksen oksetusjuuriuutetta – joka siihen aikaan kuului lääkekaapin vakiovarusteisiin – ja vakuutti, ettei aikani ollut vielä koittanut.

En ainakaan muista, että olisin koskaan voinut pahoin jouluna. Nan Watts oli aivan samanlainen kuin minä; hänellä oli oivallinen ruoansulatus. Itse asiassa, nyt kun muistelen, kenelläkään ei tuohon aikaan tuntunut olevan vatsavaivoja. Oletan, että ihmisillä oli silloinkin vatsahaavoja ja suolisto-ongelmia ja että heidän piti katsoa, mitä söivät, mutta en muista kenenkään noudattaneen pelkäästä kalasta ja maidosta koostuvaa ruokavaliota. Epähieno ahneuden aikakausi? Kyllä, mutta täynnä elinvoimaa ja nautintoa. Kun miettii, miten paljon minä nuoruudessani söin (minulla oli näet aina nälkä), en ymmärrä, miten onnistuin pysymään niin laihana – olin suorastaan linnunluinen.

Suloisen toimeettoman jouluiltapäivän jälkeen – seurueen vanhemmat saivat levätä, kun nuoriso luki kirjoja, ihasteli lahjojaan, söi konvehteja ja niin pois päin – nautittiin teetä kuorrutetun joulukakun ja muiden herkkujen kera, ja illalliseksi syötiin vielä kylmää kalkkunaa ja kuumia hedelmäpiirasia. Suunnilleen iltayhdeksältä ihailtiin joulukuusta, jossa roikkui lisää lahjoja. Verraton päivä, joka väikkyy mielessä koko vuoden aina seuraavaan jouluun asti.

Suklaarasia

Yö oli hurja. Tuuli ulvoi pahansuovasti ja rankat sadepuuskat suomivat ikkunoita.

Poirot ja minä istuimme takan ääressä ja ojentelimme koipiamme kohti iloisesti roihuavaa valkeaa. Välissämme oli pieni pöytä. Minun puolellani oli huolella valmistettu rommitoti, Poirot'n puolella kupillinen paksua kermaisia kaakaota, jota en olisi juonut edes isosta rahasta! Poirot siemaisi sakeaa ruskeaa sotkua vaaleanpunaisesta posliinikupista ja huokaisi tyytyväisenä.

»*Quelle belle vie!*» hän mumisi.

»Totta, maailma on mallillaan», minä myötäilin. »Minulla on työpaikka, vieläpä mieluinen työpaikka. Ja sinä puolestasi olet kuuluisa –»

»Älähän nyt, *mon ami!*» Poirot protestoi.

»Mutta kun sinä olet kuuluisa. Ja aivan ansiosta! Menestystarinoidesi ketju on ällistyttävän pitkä. Tuskin edes tiedät, mitä epäonnistuminen on!»

»Vain hyvin omalaatuinen henkilö väittäisi moista.»

»Ei mutta ihan vakavasti: oletko sinä koskaan epäonnistunut?»

»Lukemattoman monta kertaa, ystäväiseni. Minkäs sille mahtaa? *La bonne chance* ei aina ole puolellamme. Minut on

kutsuttu hätiin liian myöhään. Usein joku toinen on ehtinyt päämäärääni ennen minua. Kaksi kertaa olen sairastunut kriittisellä hetkellä. Ei ole myötämäkeä ilman vastamäkeä, ystäväni.»

»Me puhumme nyt vähän eri asiasta», minä sanoin. »Tarkoitin, että oletko koskaan joutunut tyytymään tappioon puhtaasti omasta syystäsi?»

»Ahaa, nyt ymmärrän! Sinä siis kysyt, olenko koskaan nolannut itseäni perin pohjin, niin kuin täälläpäin sanotaan. Yhden kerran, ystäväni –» Hänen kasvoilleen hiipi mielteliäs hymy. »Kyllä, olen tehnyt itsestäni narrin yhden kerran.» Hän kohensi nopeasti ryhtiään.

»Kuulehan, ystäväni, tiedän että olet pitänyt kirjaa pikku onnistumistarinoistani. Nyt saat lisätä kokoelmaan vielä yhden tarinan, tarinan epäonnistumisesta!»

Hän nojautui eteenpäin ja lisäsi tuleen halon. Sitten hän pyyhki huolellisesti kätensä takan vieressä riippuvaan riippuun, otti mukavan asennon ja aloitti kertomuksensa.

Tämä murhenäytelmä (sanoi monsieur Poirot) tapahtui Belgiassa monia vuosia sitten. Siihen aikaan, kun kirkon ja valtion välinen kamppailu kävi kuumana Ranskassa. Monsieur Paul Déroulard oli merkittävä ranskalainen kansanedustaja. Oli julkinen salaisuus, että häntä odotti ministerin salkku. Hän oli antikatalilaisen rintaman äänekkäimpiä jäseniä, ja oli varmaa, että hän joutuisi valtaan noustessaan kohtaamaan rajua vihamielisyyttä. Hän oli monella tapaa erikoinen mies. Vaikka hän ei juonut eikä tupakoinut, oli muita asioita, joissa hän ei suinkaan ollut yhtä pidättyväinen. Ymmärtänet, Hastings, *c'était des femmes – toujours des femmes!*

Hän oli joitakin vuosia aiemmin mennyt naimisiin nuoren brysseliläisen naisen kanssa, jonka myötäjäiset olivat huomattavat. Epäilemättä rahoista oli hyötyä monsieur Déroulardin uralle, sillä hänen perheensä ei ollut varakas,

vaikka hänellä olikin oikeus kutsua itseään monsieur le baroniksi, jos halusi. Liitto oli lapseton, ja monsieur Déroulardin vaimo kuoli jo kahden aviovuoden kuluttua kaaduttuaan portaissa. Hänen jäämistöönsä kuului talo Avenue Louisella Brysselissä.

Tuo talo toimi näyttämönä monsieur Déroulardin yllättävälle kuolemantapaukselle, joka osui samaan aikaan kuin hänelle salkkunsu jättävän ministerin ero virasta. Kaikki lehdet julkaisivat pitkiä muistokirjoituksia monsieur Déroulardin urasta. Hänen kuolemansa, joka oli tapahtunut melko äkillisesti illallisen jälkeen, oli aiheutunut sydämen vajaatoiminnasta.

Kuten tiedät, *mon ami*, olin tuohon aikaan Belgian rikospoliisiin palveluksessa. Monsieur Paul Déroulardin kuolema ei kiinnostanut minua mitenkään erityisesti. Minä olen – tämänkin sinä tiedät – *bon catholique*, ja hänen kuolemansa oli minusta onnekas sattuma.

Noin kolme päivää myöhemmin, jolloin olin juuri jäänyt lomalle, luonani vieraili nainen, jonka kasvoja peitti paksu huntu, mutta joka selvästikin oli melko nuori; näin heti, että hän oli *une jeune fille tout à fait comme il faut*.

»Oletteko te monsieur Hercule Poirot?» nainen kysyi matalalla, suloisella äänellä.

Kumarsin vastaukseksi.

»Rikospoliisista?»

Kumarsin uudemman kerran ja sanoin: »Käykää toki istumaan, pyydän, mademoiselle.»

Hän hyväksyi tarjoukseni ja veti huntunsa syrjään. Hänen kasvonsa olivat viehättävät, joskin kyynelten tahrinat ja tuskaisan ahdistuneet.

»Monsieur», nainen sanoi, »te olette käsittäkseni parhailaan lomalla ja voitte niin ollen vapaasti ottaa hoitaaksenne yksityisen tapauksen. En halua mennä poliisiin pakeille, ymmärtänette.»

Pudistin päätäni. »Pelkäänpä, ettei minun ole mahdollista toteuttaa toivettanne, mademoiselle. Olen poliisin palveluksessa, vaikka olenkin lomalla.»

Nainen nojautui eteenpäin. »*Écoutez, monsieur.* Pyydän teitä vain suorittamaan tutkimuksia. Tutkimustenne tuloksista teillä on täysi vapaus ilmoittaa poliisille. Jos epäilykseni osoittautuvat todeksi, tarvitsemme avuksemme koko oikeuskoneiston.»

Se muutti asian, ja tarjosin palveluksiani enempiä empimättä.

Naisen kasvoille kohosi vieno puna. »Kiitos, monsieur. Tapaus, jota pyydän teitä tutkimaan, on monsieur Paul Déroulardin kuolema.»

»*Comment?*» huudahdin yllättyneenä.

»Monsieur, minulla ei ole väitteeni tueksi minkäänlaisia todisteita, ei mitään muuta kuin naisenvaistoni, mutta olen vakuuttunut, *ehdottoman* vakuuttunut, ettei monsieur Déroulardin kuolema ollut luonnollinen!»

»Mutta eivätkö lääkärit —»

»Lääkärit voivat olla väärässä. Hän oli niin elinvoimainen, niin vahva. Voi, monsieur Poirot, anelen teitä auttamaan —»

Lapsiparka oli aivan suunniltaan, valmis vaikka rukoilemaan polvillaan. Rauhoittelin häntä parhaani mukaan.

»Minä autan teitä, mademoiselle. Olen lähes varma, että pelkonne ovat perusteettomia, mutta se jää nähtäväksi. Aivan ensimmäiseksi pyydän teitä kuvailemaan talon asukkaita.»

»Aloitetaan palvelusväestä. Jeannette ja Félice ovat yksinkertaisia maalaistyttöjä, keittäjätär Denise on ollut talossa jo vuosikaudet. Sitten on vielä François, mutta hänkin on pitkäaikainen palvelija. Monsieur Déroulard tarjosi kodin myös äidilleen ja minulle. Minun nimeni on Virginie Mesnard, ja olen monsieur Paulin edesmenneen vaimon köyhä sukulainen. Olen asunut talossa reilut kolme vuotta. Siinä tulivatkin talomme vakituiset asukkaat. Lisäksi meillä oli kaksi vierasta.»

»Keitä he sitten olivat?»

»Monsieur de Saint Alard on monsieur Déroulardin naapuri Ranskasta. Toinen oli englantilainen ystävä nimeltään John Wilson.»

»Ovatko he edelleen talossa?»

»Mister Wilson on, mutta monsieur de Saint Alard lähti eilen.»

»Entäpä seuraavaksi, onko teillä suunnitelma, mademoiselle Mesnard?»

»Jos tulette luoksemme puolen tunnin kuluttua, sepitän tarinan selitykseksi. Lienee parasta esitellä teidät jonkin sortin journalistina. Sanon, että olette tulleet luoksemme Pariisista ja että teillä on suosituskirje monsieur de Saint Alardilta. Vanharouva Déroulardin terveydentila on hyvin heikko, eikä häneltä juurikaan liikene huomiota yksityiskohdille.»

Mademoisellen nerokas veruke takasi minulle pääsyn taloon, ja keskusteltuani lyhyesti vainajan äidin kanssa, joka oli ihmeen vaikuttava ja aristokraattinen hahmo vaikkakin ilmiselvästi terveydeltään heikko, sain kuljeskella talossa vapaasti.

Ystäväiseni (jatko *Poirot*), mahdatko lainkaan käsittää, miten vaikea saamani tehtävä oli? Tutkittavanani oli kolme päivää aiemmin tapahtunut kuolema. Jos kyseessä tosiaan oli rikos, oli mahdollisia murhakeinoja vain yksi, nimittäin *myrkky*! Minulla ei ollut mahdollisuutta nähdä ruumista saati tutkia tai analysoida mitään ainetta, johon myrkky mahdollisesti olisi sekoitettu. Johtolankoja ei ollut, ei vääriä sen enempää kuin oikeitakaan. Oliko mies myrkytetty? Oliko hän kuollut luonnollisista syistä? Minun, *Hercule Poirot*'n, oli päätettävä asiasta vailla minkään valtakunnan apukeinoja.

Aloitin haastattelemalla palvelusväkeä, ja heidän avullaan kävin läpi illan tapahtumat. Kiinnitin erityistä huomiota illallisella nautittuun ruokaan ja sen tarjoilutapaan. Keiton oli tarjoillut liemikulhosta monsieur Déroulard itse. Seuraa-

vaksi oli vuorossa leikkelelajitelma, sitten kana. Aterian päätteeksi hedelmäkompottia. Kaikki oli katettu ruokapöytään, ja tarjoilusta oli huolehtinut isäntä. Kahvikin tuotiin pöytään isossa kannussa. Vesiperä, *mon ami* – olisi ollut mahdotonta myrkyttää yksi ruokailija myrkyttämättä heitä kaikkia!

Päivällisen jälkeen vanharouva Déroulard oli vetäytynyt omaan huoneeseensa mademoiselle Virginien saattamana. Mieskolmikko oli asettunut monsieur Déroulardin työhuoneeseen, missä he olivat rupatelleet hyväntuulisesti jonkin aikaa, kunnes yhtäkkiä, ilman ennakkovaroitusta, kansanedustaja oli lysähtänyt hervottomana lattiaan. Monsieur de Saint Alard oli kiirehtinyt ulos ja käskenyt François'ta hakemaan lääkärin välittömästi. Hän sanoi, että kyseessä oli varmastikin aivohalvaus, François selitti. Mutta lääkärin saapuessa potilas oli jo avun ulottumattomissa.

John Wilson, jolle mademoiselle Virginie minut esitteli, oli keski-ikäinen ja vanterra englantilaismies, kuin sen ajan karikatyyrien John Bull ilmielävänä. Hän antoi varsin brittiläisvoittoisella ranskallaan tapahtumista selostuksen, joka olennaisilta osiltaan vastasi kaikkea siihen mennessä kuulemaani.

»Déroulardin naama karahti punaiseksi, ja sitten hän vain kaatua retkahti.»

Siinä kaikki, mitä paikalla olleiden lausunnoista selvisi. Seuraavaksi menin tragedian tapahtumapaikalle, työhuoneeseen, jossa sain omasta pyynnöstäni viettää aikaa yksin. Toistaiseksi mikään ei tukenut mademoiselle Mesnardin teoriaa. En voinut kuin ajatella, että hän oli harhakuvitelmien vallassa. Selvästikin hänellä oli ollut vainajaa kohtaan romanttisia tunteita, jotka vääristivät hänen suhtautumistaan kuolemantapaukseen. Siitä huolimatta tutkin työhuoneen huolellisesti. Oli mahdollisuuksien rajoissa, että vainajan tuoliin oli piilotettu injektioneula, joka oli antanut kuolemaan johtavan pistoksen. Sen aiheuttama pieni pisto-

jälki jäisi todennäköisesti huomaamatta. En kuitenkaan löytänyt mitään teorian tueksi. Heilautin epätoivoisena kättäni ja lysähdin tuoliin.

»*Enfin*, annan periksi!» sanoin ääneen. »Missään ei näy johtolangan varjoakaan! Kaikki vaikuttaa täysin normaalilta.»

Kun nuo sanat pääsivät suustani, katseeni osui suureen suklaarasiaan läheisellä pöydällä, ja sydämeni hypähti. Se ei ehkä ollut vihje monsieur Déroulardin kuolemasta, mutta sentään jotain edes hitusen epätavallista. Nostin kantta. Rasia oli täynnä, koskematon; yhtään konvehtia ei puuttunut – mutta se teki huomioni kiinnittäneestä yksityiskohdasta entistäkin silmiinpistävämmän, Hastings. Katsos kun itse rasia oli vaaleanpunainen, mutta sen kansi oli *sininen*. Siinä ei ole mitään epätavallista, että vaaleanpunaista rasiaa koristaa sininen nauha, tai päinvastoin, mutta yhden värisen laatikon ja toisen värisen kannen yhdistelmä – ei, ehei – *ça ne se voit jamais!*

Tässä vaiheessa en vielä uskonut, että tuosta pikku havainnosta olisi mitään iloa, mutta päätin kuitenkin tutkia yksityiskohtaa koska se oli edes hitusen epätavallinen. Soitin François'n kutsukelloa ja kysyin, oliko hänen edesmennyt isäntänsä pitänyt makeisista. François'n huulet vetäytyivät pieneen haikeaan hymyyn.

»Intohimoisesti, monsieur. Hänellä oli aina suklaarasia käden ulottuvilla. Katsokaas kun hän ei juonut viiniä ollenkaan.»

»Tämä rasia on silti koskematon?» Nostin kantta jotta hän näkisi itse.

»Pardon, monsieur, mutta tuo on uusi rasia, joka ostettiin isäntäni kuolinpäivänä, koska edellinen oli melkein tyhjä.»

»Siinä tapauksessa edellinen rasia siis tyhjjeni hänen kuolinpäivänään», minä sanoin hitaasti.

»Kyllä vain, monsieur. Löysin sen seuraavana aamuna tyhjänä ja heitin sen pois.»

»Söikö monsieur Déroulard makeisia pitkin päivää?»

»Yleensä illallisen jälkeen, monsieur.»

Minulle alkoi valjeta.

»François», minä sanoin, »osaatteko toimia huomiota herättämättä?»

»Tarpeen tullen, monsieur.»

»Bon! Tietäkää siis, että minä olen poliisimies. Voisitteko etsiä minulle sen toisen rasian?»

»Enköhän, monsieur. Se on varmastikin roskalaatikossa.»

Hän lähti ja palasi muutaman minuutin kuluttua mukanaan pölyinen esine. Se oli samanlainen kuin kädessäni oleva rasia, paitsi että tällä kertaa alaosa oli *sininen* ja kansi *vaaleanpunainen*. Kiitin François'ta, kehotin häntä vielä kerran toimimaan hienovaraisesti ja poistuin Avenue Louisen talosta pitemmittä puheita.

Seuraavaksi käännyin monsieur Déroulardin luona käyneen lääkärin puoleen. Hän ei tehnyt työtäni helpoksi, vaan rakensi lääketieteellisistä termeistä itselleen suojamuurin. Sain kuitenkin sellaisen kuvan, ettei hän ollut tapauksesta aivan niin varma kuin olisi halunnut.

»Tällaisia erikoisia tapauksia on ollut monia», hän huomautti, kun lopulta onnistuin edes jossain määrin riisumaan hänet aseista. »Äkillinen kiukunpuuska, voimakas tunne – raskaan illallisen jälkeen, *c'est entendu* – äkkiä veri syöksähtää raivokkaasti päähän, ja *pst!* – siinä sitä sitten ollaan!»

»Mutta monsieur Déroulard ei kokenut voimakkaita tunteenpuuskia.»

»Eikö? Olin varma, että hänellä oli ollut myrskyisä riita monsieur de Saint Alardin kanssa.»

»Miksi te niin ajattelitte?»

»*C'est évident!*» Lääkäri kohautti olkapäitään. »Monsieur de Saint Alardhan oli mitä fanaattisin katolilainen. Heidän ystävyytensä rapautui tämän kirkon ja valtion välienselvitteilyn vuoksi. Ei päivääkään ilman keskusteluja aiheesta. Mon-

sieur de Saint Alardille Déroutard oli melkein paholaisesta seuraava.»

Tämä oli odottamatonta ja antoi minulle ajattelemisen aihetta.

»Vielä yksi kysymys, tohtori: Olisiko mahdollista lisätä tappava annos myrkkyä suklaaseen?»

»Kyllä kai se mahdollista olisi», tohtori vastasi empien. »Puhdas sinihappo sopisi tarkoitukseen, jos haihtumisen mahdollisuutta ei olisi, ja pieni pisara mitä tahansa saattaisi tulla nielyä huomaamatta – mutta ei se kovin todennäköiseltä tunnu. Morfiinilla tai strykniinillä kyllästetty konvehti –» Lääkäri muttristi suutaan. »Ymmärrätte kai, monsieur Poirot – yksi suupala riittäisi! Pahaa-aavistamaton suklaan- ystävä ei osaisi epäillä mitään.»

»Kiitos, monsieur le docteur.»

Vetäydyin pois. Seuraavaksi kävin esittämässä tiedusteluja apteekkareille, erityisesti Avenue Louisen naapurustossa oleville. Poliisivoimiin kuulumisesta on hyötyä. Sain haluamani tiedot ilman ongelmia. Vain kerran sain kuulla, että kyseiseen taloon oli toimitettu myrkkyä, nimittäin atropiinisulfaattisilmätippoja vanharouva Déroutardille. Ehdin jo riemastua, sillä atropiini on voimakas myrkky, mutta atropiini- myrkytyksen oireet ovat läheistä sukua ptomaiini- myrkytykselle eivätkä lainkaan muistuta oireita joita tutkin. Sitä paitsi resepti oli vanha. Vanharouva Déroutard oli jo useita vuosia kärsinyt molemminpuolisesta kaihista.

Olin jo kääntymässä lannistuneena pois, kun apteekkarin ääni kutsui minut takaisin.

»*Un moment, monsieur Poirot.* Muistaakseni lääkkeen hakenut tyttö sanoi, että hänen oli seuraavaksi käytävä englantilaiselle apteekkarilla. Voitte kysyä sieltä.»

Juuri niin minä teinkin. Vetosin jälleen virka-asemaani ja sain haluamani tiedot. Englantilaisesta apteekista oli päivää ennen monsieur Déroutardin kuolemaa myyty reseptilääk-

keitä John Wilsonille. Reseptissä ei kylläkään ollut mitään ihmeellistä: lääkkeet olivat yksinkertaisesti nitraattipillereitä. Kysyin, saisinko nähdä, miltä ne näyttivät. Apteekkari esitteli lääkkeet minulle, ja sydämeni alkoi takoa, sillä pienet tabletit olivat *suklaata*.

»Ovatko ne myrkyllisiä?» minä kysyin.

»Eivät, monsieur.»

»Voisitteko kuvailla lääkeaineen vaikutusta?»

»Se alentaa verenpainetta. Sitä määrätään tiettyihin sydänvaivoihin – esimerkiksi angina pectorikseen. Se laskee valtimopainetta. Arterioskleroosissa –»

Keskeytin apteekkarin. »*Ma foi!* En ymmärrä puheistanne sanaakaan. Saako tuo lääke kasvot punehtumaan?»

»Kyllä vain.»

»Ja jos söisin kymmenen tai kaksikymmentä pikku tablettia, mitä tapahtuisi?»

»En suosittelen teitä kokeilemaan», vastasi apteekkari kuivasti.

»Ja kuitenkin te sanotte, etteivät ne ole myrkyllisiä?»

»On moniakin aineita, joilla saa ihmisen hengiltä, vaikka niitä ei myrkyksi nimitetäkään», hän jatkoi samaan sävyyn.

Lähdin kaupasta riemuissani. Vihdoinkin asiat olivat alkanut marssia!

Tiesin nyt, että John Wilsonilla oli hallussaan surmaväline – mutta kuinka oli motiivin laita? Hän oli tullut Belgiaan liikeasioissa ja pyytänyt yösijaa monsieur Déroulardilta, joka oli hänen tuttavansa. Déroulardin kuolema ei ilmeisesti hyödyttänyt häntä millään tavalla. Kun tiedustelin asiaa Englannista, sain tietää, että Wilson oli jo joitakin vuosia kärsinyt tuskallisesta sydänsairaudesta, joka tunnetaan nimellä angina pectoris. Wilsonilla oli siis täysi oikeus pitää näitä tabletteja hallussaan. Olin kuitenkin vakuuttunut siitä, että joku oli kajonnut suklaarasiaan, avannut erehdyksessä koskemattoman rasian ensin, poistanut viimeisestä konveh-

distä täytteen ja ahtanut siihen niin monta pientä nitraattitablettia kuin mahdollista. Konvehdit olivat suurikokoisia. Olin varma, että yhteen mahtuisi kaksikymmentä tai kolmekymmentä tablettia. Mutta kuka sen oli tehnyt?

Talossa oli kaksi vierasta. John Wilsonilla oli murha-ase, Saint Alardilla motiivi. Muista, että Saint Alard oli fanaatikko, eikä kukaan ole fanaattisempi kuin uskonnollinen fanaatikko. Olisiko hän jollain konstilla voinut saada käsiinsä John Wilsonin sydänlääkkeitä?

Sain toisenkin pienen ajatuksen. Ah, minun pienet ajatukseni hymyilyttävät sinua! Miksi Wilsonin sydänlääkkeet olivat loppuneet kesken? Kyllä kai hän olisi ottanut riittävän määrän mukaansa Englannista. Käväisin taas kerran Avenue Louisen talossa. Wilson ei ollut paikalla, mutta tapasin Félicien, tytön joka siivosi hänen huoneensa. Kysyin häneltä heti kärkeen, eikö ollutkin totta, että herra Wilsonin pesupöydältä oli jokin aika sitten kadonnut lääkepurkki. Tyttö vastasi innokkaasti. Kyllä, se oli aivan totta. Häntä oli syytetty siitä. Englantilaisherra oli ilmeisesti luullut, että hän, Félicie, oli rikkonut purkin, eikä vain halunnut myöntää sitä. Vaikka hän ei ollut koskaan edes koskenut siihen. Syypää oli varmasti Jeannette, joka aina nuuski paikkoja, joihin hänellä ei ollut mitään asiaa –

Laannutin puhetulvan ja sanoin näkemiini. Tiesin kaiken, mitä halusinkin. Nyt pitäisi enää todistaa se. Minusta tuntui, että se ei olisi helppo tehtävä. Vaikka *minä* olinkin varma, että Saint Alard oli vienyt lääkepurkin John Wilsonin pesupöydältä, tarvitsin muiden vakuuttamiseksi todisteita. Eikä minulla ollut esittää ainuttakaan!

Vähät siitä. Minulle oli tärkeintä, että *tiesin*. Muistatko, millaisia ongelmia meillä oli Stylesin tapauksessa, Hastings? Silloinkin minä *tiesin* – mutta kesti kauan löytää viimeinen lenkki, joka täydensi aukottomaksi todistusketjuni murhaajaa vastaan.

Pyysin saada tavata mademoiselle Mesnardin. Hän tuli oitis. Kysyin häneltä monsieur de Saint Alardin osoitetta. Hänen kasvoilleen nousi huolestunut ilme.

»Miksi te sitä kysytte, monsieur?»

»Mademoiselle, tarvitsen sitä.»

Hän vaikutti epäilevältä – huolestuneelta.

»Ei hän osaa kertoa teille mitään. Hän on aivan muissa maailmoissa ja tuskin huomaa, mitä hänen ympärillään tapahtuu.»

»Voi olla, mademoiselle. Hän oli kuitenkin monsieur Déroulardin vanha ystävä. Hänellä voi hyvinkin olla tietoja – menneisyyden asioita – vanhoja kaunoja – menneitä rakkaussuhteita.»

Tyttö punastui ja puri huultaan. »Kuten haluatte... Mutta – mutta olen tullut siihen tulokseen, että olen väärässä. Olitte ystävällinen suostuessanne avunpyyntööni, mutta minä olin sitä esittäessäni poissa tolaltani – melkein suunniltani. Pyydän teitä, monsieur, jättäkää asia sikseen.»

Katsoin häntä tutkivasti.

»Mademoiselle», minä sanoin, »Joskus koiran on vaikea löytää vainua, mutta kun se pääsee jäljille, mikään mahti maailmassa ei saa sitä keskeyttämään jahtia! Ainakin jos koira on hyvä! Ja minä, Hercule Poirot, olen erittäin hyvä koira.»

Tyttö kääntyi sanaakaan sanomatta pois. Hetkistä myöhemmin hän palasi mukanaan pyytämäni osoite paperilapulla. Sanoin hyvästit ja lähdin. François odotti minua talon edessä. Hän katsoi minua huolestuneena.

»Eikö uutisia, monsieur?»

»Ei vielä, ystäväiseni.»

»Ah! *Pauvre Monsieur Déroulard!*» hän huokaisi. »Olin hänen kanssaan yhtä mieltä. En perusta papeista. Ei sillä, että sanoisin sen ääneen tässä talossa. Naiset ovat kaikki hartaita – mikä voi olla hyväkin asia. Vanharouva on syvästi uskovainen – *et Mademoiselle Virginie aussi.*»

Mademoiselle Virginie? Oliko hänkin »syvästi uskova-
nen»? Muistelini ensimmäisenä päivänä näkemiäni kyynelten
tahrimia kasvoja kärsivine ilmeineen ja ihmettelin.

Selvitettyäni monsieur de Saint Alardin osoitteen en
haaskannut aikaa. Matkasin Ardennien vuoristoon hänen
châteaunsa lähistölle, mutta kesti joitakin päiviä ennen
kuin keksin tekosyyn, jonka varjolla pääsin sisään. Lopulta
esiinnyin – voitko kuvitella, *mon ami* – putkimiehenä! Siistin
pienen kaasuvuodon järjestäminen makuuhuoneeseen kävi
hetkessä. Lähdin hakemaan työkalujani ja pidin huolen siitä,
että palasin niiden kanssa hetkellä, jolloin tiesin talon olevan
lähes tyhjillään. Tuskin tiesin, mitä etsiä. En uskonut, että
olisi pienintäkään mahdollisuutta löytää mitään olennaisen
tärkeää. Saint Alard ei missään tapauksessa olisi ottanut ris-
kiä ja säilyttänyt raskauttavia todisteita.

Mutta kun huomasin, että pieni kaappi pesualtaan ylä-
puolella oli lukossa, en voinut vastustaa kiusausta katsoa,
mitä sen sisällä oli. Lukon tiirikoiminen kävi melko hel-
posti. Ovi avautui. Kaappi oli täynnä vanhoja purkkeja.
Otin yhden kerrallaan esiin vapisevin käsin. Yhtäkkiä
huudahdin. Kuvittelehan, ystäväni, kädessäni oli pieni
purkki, jossa oli englantilaisen apteekin etiketti ja teksti:
»Nitroglyseriinitabletteja. Yksi tabletti tarvittaessa. Herra
John Wilson.»

Hillitsin tunteeni, suljin kaapin, sujautin pullon taskuuni
ja jatkoin kaasuvuodon korjaamista! Järjestelmällisyys ennen
kaikkea. Sitten poistuini linnasta ja matkustin junalla kotiseu-
dulleni mahdollisimman pian. Saavuini Brysseliin myöhään
samana iltana. Seuraavana aamuna, kun olin kirjoittamassa
raporttia poliisipäällikölle, minulle tuotiin viesti. Lähettäjä
oli vanharouva Déroulard, joka kutsui minut viipymättä
Avenue Louisen taloon.

François avasi minulle oven.

»Madame la baronne odottaa teitä.»

Hän vei minut vanhanrouvan huoneeseen. Hän istui arvokkaana suuressa nojatuolissa. Mademoiselle Virginiestä ei näkynyt merkkiäkään.

»Monsieur Poirot», vanharouva sanoi, »Olen juuri saanut tietää, että te ette ole sitä, mitä teeskentelette olevanne. Te olette poliisimies.»

»Aivan oikein, madame.»

»Ja te tulitte tänne tutkimaan poikani kuoleman olosuhteita?»

Jälleen minä vastasin: »Aivan oikein, madame.»

»Olisin iloinen, jos kertoisitte minulle, miten tutkimuksenne edistyy.»

Epäroin.

»Ensin haluaisin tietää, mistä te olette saanut kaiken tämän tietoonne, madame.»

»Eräältä, joka on poistunut keskuudestamme.»

Hänen sanansa ja murheellinen puhetapansa kylmäisivät sydäntäni. En kyennyt puhumaan.

»Niin ollen, monsieur, pyytäisin teitä mitä pikimmin kertoamaan minulle, miten tutkimuksenne tarkkaan ottaen edistyy.»

»Madame, tutkimukseni on päättynyt.»

»Mitä pojalleni tapahtui?»

»Hänet surmattiin vakain tuumin.»

»Tiedättekö, kuka sen teki?»

»Tiedän, madame.»

»Kuka siis?»

»Monsieur de Saint Alard.»

»Olette väärässä. Monsieur de Saint Alard ei kykene moiseen rikokseen.»

»Minulla on todisteet käsissäni.»

»Pyydän vielä kerran, että kertoisitte minulle kaiken.»

Tällä kertaa tottelin ja kävin läpi jokaisen askeleen, joka oli johtanut minut totuuden luo. Vanharouva kuunteli tarkkaavaisesti. Lopuksi hän nyökkäsi.

DEKKARIKUNINGATTAREN TALUISIMMAT TAPAUKSET YKSISSÄ KANSISSA.

Pakkanen paukkuu ja päivät lyhenevät: on aika käpertyä
pehmeään nojatuoliin rätsivän takkatulen ääreen talviteemaisen
novellikokoelman ja teekupillisen kanssa. Agatha Christien
legendaarisen nokkelat etsivät kohtaavat vihollisia kinosten keskellä,
eivätkä murha, myrky ja petos karta edes joulujuhlaa.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-50705-6

